

คำนำ

กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กร เป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของหน่วยงานสำหรับใช้ฐานข้อมูล แนวทาง สนับสนุนผู้บริหารในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การตัดสินใจ ปัญหาหรือวินิจฉัย สั่งการ การปรับปรุงหรือพัฒนาระบบการบริหารราชการ ระบบงาน การพัฒนาบุคลากร และสนับสนุนการพัฒนาการบริหารจัดการของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงมหาดไทย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการ พัฒนาระบบและรูปแบบการบริหารพัฒนาและบริหารฐานความรู้และองค์กรแห่งการเรียนรู้ พัฒนาหลักสูตร การพัฒนาบุคลากรและประเมินผลการพัฒนาบุคลากร พัฒนาระบบงาน พัฒนาและบริหารจัดการความรู้ ช่วยเหลือสนับสนุนการบริหารและการพัฒนาองค์กรของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และ กระทรวงมหาดไทย

ดังนั้น สถาบันดำรงราชานุภาพ จึงจัดทำคู่มือกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กร สำหรับเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการวิจัยและพัฒนาของหน่วยงาน และสนับสนุนการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด ๖ การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สถาบันดำรงราชานุภาพ

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรกฎาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

ข้อมูลสำคัญของกระบวนการ	๑
Sipoc model	๔
คำอธิบาย Sipoc model	๖

ข้อมูลสำคัญของกระบวนการ

๑. ความสำคัญของกระบวนการ

สถาบันดำรงราชานุภาพ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการ พัฒนาระบบและรูปแบบการบริหาร พัฒนาและบริหารฐานความรู้และองค์กรแห่งการเรียนรู้ พัฒนาหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรและประเมินผลการพัฒนาบุคลากร พัฒนาระบบงาน พัฒนาและบริหารจัดการความรู้ ช่วยเหลือสนับสนุนการบริหารและการพัฒนาองค์กรของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงมหาดไทย

กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กร จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของหน่วยงานสำหรับใช้ฐานข้อมูล แนวทาง สนับสนุนผู้บริหารในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การตัดสินใจ หรือวินิจฉัย สั่งการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กร จึงมีความสำคัญต่อการ พัฒนาการบริหาร การปฏิบัติงาน การปรับปรุงหรือพัฒนาระบบการบริหารราชการ ระบบงาน การพัฒนาบุคลากร และ สนับสนุนการ พัฒนาการบริหารจัดการของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงมหาดไทย

๒. หน่วยดำเนินงาน และหน่วยสนับสนุน

๒.๑ หน่วยดำเนินการ คือ ส่วนวิจัยและพัฒนา สถาบันดำรงราชานุภาพ

๒.๒ หน่วยสนับสนุน

๑) หน่วยงานภายใน ได้แก่ สำนัก และกองในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

๒) หน่วยงานภายนอก ได้แก่ กรม/รัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในเรื่องนั้น ๆ

๓. ผลผลิตของกระบวนการ คือ ผลการศึกษาวิจัย

มาตรฐานของผลผลิต คือ ระดับความสำเร็จในการดำเนินการวิจัย

เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการ คือ ฐานข้อมูลสนับสนุนการพัฒนาองค์กร

๔. ผู้รับบริการ/ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้รับบริการ คือ หน่วยงาน และบุคลากร ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีความต้องการข้อมูล แนวทางสนับสนุนการดำเนินงาน และการพัฒนาองค์กร

ผู้มีส่วนได้เสีย คือ กรม รัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย รวมถึงหน่วยงานภายนอก ซึ่งมี ส่วนให้การสนับสนุนการดำเนินการวิจัย

๕. ข้อกำหนดที่สำคัญของกระบวนการ

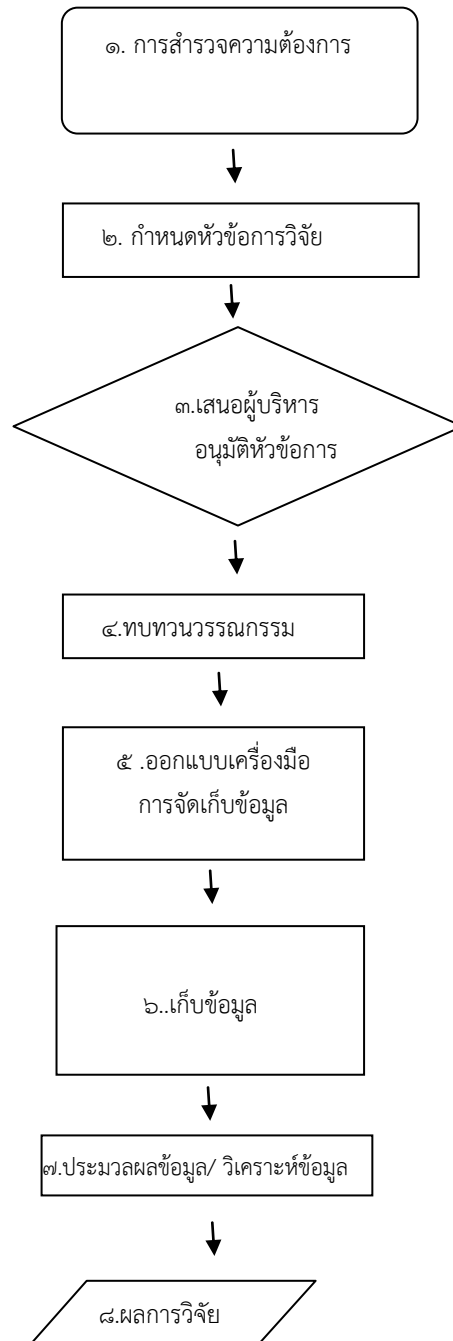
การวิจัยและพัฒนาตรงตามยุทธศาสตร์ พันธกิจ ภารกิจ และความต้องการของผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย

๖. ความท้าทาย (ความยาก) ของกระบวนการ (๗)

การวิจัย มีความสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ พันธกิจ ภารกิจ ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย สามารถใช้เป็นฐานข้อมูล แนวทาง สำหรับการพัฒนาองค์กรในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหาร การ

พัฒนาบุคลากร การพัฒนาองค์กร สามารถใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ
กระทรวงมหาดไทยให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ และพันธกิจ

๗. แนวทางในการออกแบบกระบวนการ (Flow Chart)

๘. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานตามกระบวนการที่ผ่านมา

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานตามกระบวนการวิจัย ผลการวิจัยตรงตามความ
ต้องการการพัฒนา ยุทธศาสตร์ พันธกิจ ภารกิจ ของหน่วยงาน สามารถใช้เครื่องมือสำหรับการพัฒนา

องค์กรให้มีประสิทธิภาพ และการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมถึงการกำหนดนโยบายที่สำคัญขององค์กร

แผนภาพแสดงขั้นตอนตามแบบ “SIPOC Model” กระบวนการการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กร

ผลผลิต :	ผลการศึกษาวิจัย	ตัวชี้วัดผลผลิต :	ร้อยละผลการวิจัยที่ดำเนินการแล้วเสร็จ
ผลลัพธ์ :	ฐานข้อมูลสนับสนุนการพัฒนาองค์กร	ตัวชี้วัดผลลัพธ์ :	จำนวนฐานข้อมูลสนับสนุนการพัฒนาองค์กร
ข้อกำหนดที่สำคัญ :	ตรงตามยุทธศาสตร์ พันธกิจ ภารกิจ ความต้องการ	ตัวชี้วัดกระบวนการ :	ระดับความสำเร็จในการดำเนินการวิจัย

Suppliers	Input	Process	Output	D.Process (D.Delivering)	Customer /Feedback
<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานผู้ให้ข้อมูล (สังกัดมท.) - ข้อมูลจากเอกสารสารสนเทศและแหล่งความรู้ต่างๆ - วช. - สวทช - ห้องสมุด 	<ul style="list-style-type: none"> - การสำรวจความต้องการการพัฒนาของหน่วยงาน สังกัด มท. - ยุทธศาสตร์ที่สำคัญของ สป.มท. - พันธกิจของหน่วยงาน(สตร.) - ยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติ - แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี 	<div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">๑.การสำรวจความต้องการ</div> <div style="font-size: 24px; margin: 0 10px;">→</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">เป้าหมาย : -ข้อมูลความต้องการของผู้รับบริการ (หน่วยงาน /ข้าราชการสังกัด มท.)</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">KR - ถูกต้อง</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">๒.กำหนดหัวข้อการวิจัย</div> <div style="font-size: 24px; margin: 0 10px;">→</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">เป้าหมาย : ตรงประเด็นยุทธศาสตร์</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">KR -ความสอดคล้องกับประเด็นศึกษา</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">๓. เสนอผู้บริหารอนุมัติหัวข้อการวิจัย</div> <div style="font-size: 24px; margin: 0 10px;">→</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">เป้าหมาย : ผู้บริหารให้ความเห็นชอบ</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">KR - ความจำเป็น</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">๔. ทบทวนวรรณกรรม</div> <div style="font-size: 24px; margin: 0 10px;">→</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">เป้าหมาย : ทบทวนวรรณกรรมครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">KR - สอดคล้องกับประเด็นวิจัย</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">๕.ออกแบบเครื่องมือการจับเก็บข้อมูล</div> <div style="font-size: 24px; margin: 0 10px;">↘</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">เป้าหมาย : เครื่องมือมีคุณภาพ</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">KR - สอดคล้องกับประเด็นการวิจัย</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">๖. เก็บข้อมูล</div> <div style="font-size: 24px; margin: 0 10px;">↘</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">เป้าหมาย : ข้อมูลครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">KR -สำรวจ - ฟังตัว - สัมภาษณ์</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">๗.ประมวลผลข้อมูล/วิเคราะห์ข้อมูล</div> <div style="font-size: 24px; margin: 0 10px;">↘</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">เป้าหมาย : ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">KR - ตรงตามหลักสถิติ</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">๘. ผลการศึกษาวิจัย</div> <div style="font-size: 24px; margin: 0 10px;">↘</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">เป้าหมาย : ผลการวิจัย แนวทางการพัฒนาองค์กร/บุคลากร</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">KR - มีคุณภาพ - นำไปใช้ได้</div> </div> <div style="display: flex; align-items: center; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">๘. ผลการศึกษาวิจัย</div> <div style="font-size: 24px; margin: 0 10px;">↘</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px;">ตัวชี้วัด : เป็นองค์ความรู้สำหรับองค์กรเพื่อใช้ในการพัฒนา</div> </div> </div>	<ul style="list-style-type: none"> - ผลการวิจัย - การเผยแพร่ (เล่ม DVD,E-book) - ข้อกำหนด - ตรงตามระยะเวลาของโครงการ - มีความครบถ้วนตามระเบียบวิธีวิจัย - ตัวชี้วัด - เป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหาร - เป็นแนวทางการพัฒนาองค์กร/บุคลากร - เป็นองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาต่อยอด 	<ul style="list-style-type: none"> เสนอรายงานผลการวิจัยต่อผู้บังคับบัญชา - มีความครบถ้วน <div style="text-align: center; margin: 10px 0;">↓</div> <ul style="list-style-type: none"> เผยแพร่ผลการวิจัย - รูปเล่ม - E-book - DVD - ห้องสมุด - หน่วยงานสังกัด มท. ได้รับผลการวิจัย - link คลังข้อมูลการวิจัย 	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานสังกัด มท. - ผู้บริหาร มท. - ข้าราชการ - ส่วนราชการอื่นๆ - ปชช. <p style="text-align: center;">KR.</p> <ul style="list-style-type: none"> - เครื่องมือสำหรับการดำเนินงาน/บริหาร

คำอธิบาย SIPOC และรายละเอียดขั้นตอนกระบวนการแต่ละขั้นตอน

ขั้นตอนที่ ๑ การสำรวจความต้องการ

๑) เป้าหมายผลผลิตขั้นตอน ข้อมูลความต้องการของผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อใช้ในการกำหนดข้อข้องการวิจัยและพัฒนา

๒) วิธีปฏิบัติ จัดทำแบบสำรวจความต้องการ และวิเคราะห์ข้อมูลที่สถานการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องที่นำเป็นข้อมูลในการกำหนดหัวข้อการวิจัย ให้ตรงตามความต้องการในการปรับปรุงและพัฒนาของกระทรวงมหาดไทย และสามารถสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานของกระทรวงมหาดไทยบรรลุวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ และพันธกิจ

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดข้อข้องการวิจัย

๑) เป้าหมายผลผลิตขั้นตอน หัวข้องการวิจัยและพัฒนา ตรงตามประเด็นยุทธศาสตร์ ข้อมูลความต้องการของผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงาน ข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อใช้ในการกำหนดข้อข้องการวิจัยและพัฒนา

๒) วิธีปฏิบัติ

๒.๑) วิเคราะห์ความต้องการจากแบบสำรวจสำรวจความต้องการ และวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย

๒.๒) กำหนดเป็นประเด็นเพื่อใช้ประกอบการพิจารณากำหนดหัวข้อการวิจัยและพัฒนา

๒.๓) คัดเลือกประเด็นที่สำคัญ กำหนดเป็นหัวข้อการวิจัย

๓) ข้อกำหนดที่สำคัญ หัวข้องการวิจัยและพัฒนาตรงตามยุทธศาสตร์ พันธกิจ และความต้องการของผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้เสีย

ขั้นตอนที่ ๓ เสนอผู้บริหารอนุมัติหัวข้อการวิจัย

๑) เป้าหมายผลผลิตขั้นตอน ผู้บริหารให้ความเห็นชอบและอนุมัติหัวข้อในการวิจัย

๒) วิธีปฏิบัติ

๒.๑) จัดทำโครงการวิจัยและพัฒนาตามหัวข้อที่คัดเลือกแล้ว

๒.๒) จัดบันทึกเสนอผู้บริหารอนุมัติโครงการวิจัยและพัฒนา

๓) ข้อกำหนดที่สำคัญ ความเห็นของผู้บริหาร

๔) จุดวิกฤติ

๔.๑) ไม่สามารถควบคุมขั้นตอน และระยะเวลาในการพิจารณากลับกรอง

๔.๒) งบประมาณจำกัด

ขั้นตอนที่ ๔ ทบทวนวรรณกรรม

๑) เป้าหมายผลผลิตขั้นตอน ทบทวนวรรณกรรมครอบคลุม ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย

๒) วิธีปฏิบัติ สืบค้นข้อมูลวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิ ระบบอินเทอร์เน็ต เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ห้องสมุด เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๕ ออกแบบเครื่องมือการจัดเก็บข้อมูล

- ๑) เป้าหมายผลผลิตขั้นตอน เครื่องมือการจัดเก็บข้อมูลมีคุณภาพ สอดคล้องกับประเด็นการวิจัย
- ๒) วิธีปฏิบัติ ออกแบบเครื่องมือโดยพิจารณาจากทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ขั้นตอนที่ ๖ การเก็บข้อมูล

- ๑) เป้าหมายผลผลิตขั้นตอน ข้อมูลครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

ตัวชี้วัด จำนวนข้อมูลที่ตอบกลับ

๒) วิธีปฏิบัติ

- ๒.๑) คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายให้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย
- ๒.๒) กำหนดจำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ
- ๒.๓) กำหนดวิธีการจัดเก็บข้อมูล เช่น การสำรวจ ฝังตัว หรือการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ ๗ การประมวลผลข้อมูล /วิเคราะห์ข้อมูล

- ๑) เป้าหมายผลผลิตขั้นตอน ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ตัวชี้วัด ข้อมูลมีความถูกต้อง ตรงตามหลักสถิติ

๒) วิธีปฏิบัติ

- ๒.๑) ประมวลผลข้อมูลตามเครื่องมือการจัดเก็บข้อมูล
- ๒.๒) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประมวลผล แยกประเด็นให้มีความชัดเจนตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ขั้นตอนที่ ๘ ผลการศึกษาวิจัย

- ๑) เป้าหมายผลผลิตขั้นตอน

๑.๑) ผลการวิจัย

๑.๒) แนวทางการพัฒนาองค์กร / บุคลากร

ตัวชี้วัด เป็นองค์ความรู้สำหรับองค์กรเพื่อใช้ในการพัฒนา

๒) วิธีปฏิบัติ

- ๒.๑) นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล จัดทำเป็นผลการศึกษาวิจัย
- ๒.๒) สรุปผลการศึกษาวิจัยนำเสนอผู้บริหาร
- ๒.๓) เผยแพร่ผลการศึกษาวิจัยในรูปแบบ รูปเล่ม DVD E-book

การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามกระบวนการ

๑. แนวทางการปรับปรุงกระบวนการเพื่อให้การดำเนินการและการให้บริการดีขึ้น

มีการจัดทำแผนการวิจัยและพัฒนาล่วงหน้า ๑ ปี เพื่อให้ผลการศึกษาวิจัยทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง และสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงาน การขับเคลื่อน และการพัฒนาของกระทรวงมหาดไทย

๒. การเผยแพร่และนำกระบวนการที่ได้รับการปรับปรุงไปสู่การปฏิบัติ
นำกระบวนการที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่